

Občina Kanal ob Soči
Trg svobode 23
5213 Kanal

Številka: 032201-0012/2012-3

Zapisnik

sestanka glede premestitve spomenika in kostnice v Kanalu, ki je bil dne 3.12.2012, v sejni sobi Občine Kanal ob Soči s pričetkom ob 10. uri.

Prisotni: Ivan Trop, Alojz Bucik, Jerončič Franc, Jerončič Anton, Pipan Franc, Bruno Pavšič, Jakončič Boris, Čuk Bogomir, Branko Dolenc, Vladimir Krpan (območno združenje borcev NOB, Nova Gorica), Gabrijelčič Boris, Pičulin Radko, Hvalica Milan, Levpušček Pavel, Hvala Ludvik, Franko Pavlin, Jože Velušček, predstavniki družbe PNZ d.o.o. (Marko Jelenc – projektant ceste, Maja Vodnik – krajinska arhitektka, Samo Križaj – projektant gradbenih objektov) župan Andrej Maffi, Marino Velušček-zapisnikar.

Opravičeno odsotni: Valentinčič Franc, Pliberšček Stane.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: V predmetu naloge izgradnje nove obvoznice je med drugim tudi predstavitev spomenika in kostnice padlim borcem NOB. V lokacijskem načrtu iz leta 2000, so projektni pogoji zveze borcev, med katerimi je predlog za predstavitev spomenika in kostnice poleg dovozne ceste na pokopališče pri avtobusni postaji. Obstaja tudi predlog, da bi se spomenik premestilo v spominski park pri črpalki, kostnico pa na pokopališče. Naš namen je nalogo pravilno izpeljati, da bo ustregla vsem in da dosežemo nek konsenz in način, kako bi to občutljivo stvar izpeljali. Prišli smo z namenom, da bi tudi vas vprašali za mnenje, saj je bilo že leta 2000 izražena želja, da se glede izpeljave tega pogovorimo.

Župan, Andrej Maffi: Vsi se zavedamo pietete in pomembnosti objekta v celoti. Ob dnevu spomina na mrtve tukaj potekajo komemoracije, ki so dobro obiskane in so postale pomemben dogodek. Zato smo razmišljali o parku miru, ki ga je občinski svet poimenoval park ob črpalki v Kanalu. Ideja je, da bi v parku povezali vse tri vojne, ki so zaznamovale zgodovino in bi bilo za vsako postavljeno obeležje. V tem primeru bi komemoracija imela širši pomen, ne da bi razvrednotila sedanjega, ampak da bi se v tem parku častno poklonili vsem, ki so se bojevali na tem delu soške doline. Po mojem mnenju bo problem postavitve spomenika ob cesti pri pokopališču, zato predlagam, da bi ga zaradi mirnejše lege locirali na parkirišču, kjer je veliko prostora za komemoracije, ki ga v parku sicer ni, bi pa vseeno zadostovalo za slovesnosti ob 1. novembru. Prednost lokacije v parku je njegova vidnost, ki bi jo bilo potrebno dodatno zagotoviti z odstranitvijo nekaterih vej, pri pokopališču pa je manjša. Za rešitev problema potrebujemo vaše mnenje, da bi se dokončno zmenili. Po Kanalu se govori, da želimo odstraniti spomenik 2. svetovne vojne, kar pa naj vam niti na misel ne pride, da je to kakšna ideja Občinske uprave. V kolikor do gradnje obvoznice ne bi prišlo, bo spomenik ostal na sedanjem mestu. Bistvo je izgradnja obvoznice in ne premestitev spomenika in kostnice, ki bi bila izvedena šele ko bo vse dogovorjeno. Dezinformacije, da je moja želja o izbrisu spomenika iz Kanala, naj se ne širijo po Kanalu, saj sem vsako leto udeležen na komemoraciji in v kolikor bo mogoče bom tudi v prihodnje. Spomin na zgodovino mora ostati, premikanje spomenikov, predvsem tam kjer je kostnica je še toliko bolj zahtevna zadeva in jo moramo opraviti kot odrasli ljudje, predvsem pa z veliko pietete.

Jože Velušček: Sem član komisije za spomenike. Moje mnenje je, da mora ostati spomenik in grobnica skupaj ne glede na lokacijo. Če bi prestavili v park miru, bi bilo potrebno pregledati projekt o regulaciji Soče, saj bi bilo možno pridobiti približno 4 metre proti Soči. Z županom smo si to ogledali. Na razširjenem prostoru bi bila lahko postavljena grobnica v celoti, v bližini spomenika veteranov. To ni pogoj, bi bilo pa prav, da bi bil pogoj, da sta spomenik in kostnica skupaj.

Vladimir Krpan: Zadovoljni smo, da smo zraven, da skupaj opravimo to nalogo, gre pa za dejstvo, da v tem primeru odloča tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine. Mislim, da z njihove strani glede premestitve ne bo problema in da je bila vedno poslušnost z njihove strani in smo nalogo opravili ustrezno. Spomenik je bil zgrajen, ko ni bilo prometa in smo se tu vozili s kolesi, danes pa promet zares predstavlja težavo. Vemo, da v tekem kraju, kjer je trušč, kjer avti neprestano vozijo mimo, motijo. Zato bi bilo prav, da se domačini odločijo, ker najbolj poznate kje bi to bilo. Ponavadi pride ob premaknitvi spomenika do posodobitve, osnovno misel pa ste obdržali. Tu imate dve kostnici; na pokopališču in tukaj. Če je kje kakšna možnost, jo je potrebno prenoviti, načeloma pa spoštujemo kar kraj želi in smo zadovoljni, da se zavedate spomina na ta del slovenske zgodovine. Smo za idejo, ki bo najbolj odgovarjala krajevnim potrebam. Pri premestitvi kostnice je potrebno obvestiti svojce, ki najverjetneje že o tem kaj vedo, saj so na dolenskem v podobni situaciji izražali nestrinjanje. Skrb za pieteto vidim da je, mislim pa da bi se bilo potrebno posvetovati z Zavodom za varstvo kulturne dediščine, saj morajo že po zakonu sodelovati. Nekaj ste verjetno že kontaktirali.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Kontaktirali še nismo, morajo pa dati projektne pogoje.

Franko Pavlin: Glede predstavitev spomenika zaradi izgradnje obvoznice sem se na pobudo župana posvetoval z več člani organizacije in zveze borcev Kanal. Preverili smo vse predlagane lokacije, ker pa ne poznamo podrobne postavitve spomenika, se je ustvarilo splošno mnenje, da kot člani borčevske organizacije ne nasprotujemo postavitvi spomenika, pogoj pa je, da se spomenik prestavi na vidno mesto in naj se pomembne značilnosti spomenika ostanejo v obstoječem stanju. Velikost spomenika in tloris se lahko prilagodi novi lokaciji. Spomenik se lahko prestavi samo v primeru gradnje obvoznice, v nasprotnem primeru je prenos nepotreben. Pri predavitvi naj se vključi tudi Zavod za spomeniško varstvo, da bi se izognili raznim pripombam. Ne bi želeli, da bi se govorilo, da bi župan rad spomenik odstranil. Tudi borci ne bi želeli, da bi se po Kanalu govorilo, da smo prestavili spomenik, da smo nekatere postavili iz dežja pod kap. Nekateri bodo v tej varianti obvoznice prometno ogroženi, zato naj se ne govori, da smo borci Občini pomagali pri realizaciji.

Župan, Andrej Maffi: Danes govorimo o tem ali smo za to, da se spomenik premesti. Ni prav, da bi razmišljali, da bi s tem komu narediti medvedjo uslugo. Lokacijski načrt je star že več kot 10 let, trasa je znana, debata z ogroženimi je čisto druga debata. Prav pa je, da ste na to opozorili. Dobrodošla je morebitna sprememba tlorisa, ker je s tem olajšana strokovna umestitev spomenika v novo okolje. Potrebno je vedeti, da se bo pred premaknitvijo izdelalo nekaj skic.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Predloge razumemo, v vsakem primeru boste variante dobili v vpogled, da se uskladimo. Nočemo karkoli narediti brez vaše vednosti in vaše potrditve. V pomoč bi nam bili podatki ali načrti o tem, kako je bil spomenik zgrajen, v kakšni obliki so bili preneseni posmrtni ostanki, da bi to uredili na čimbolj pravilen način. S tem bi se izognili zapletom med gradnjo, da nebi nekaj planirali in bi se potem izkazalo za neizvedljivo. Dobrodošli so torej podatki o hrambi posmrtnih ostankov in načrt spomenika. Zavod za varstvo kulturne dediščine bo vsekakor obveščen, saj je med soglasodajalci. Za nas je zelo koristna informacija, da je sprememba tlorisnih dimenzij spomenika možna, saj so predlagane lokacije prostorsko omejene.

Vladimir Krpan: Dokumente, skico, besedilo, umestitev in parcelacijo naj bi imel g. Franko.

Franko Pavlin: V arhivu je splošna informacija o arhitektu, ki je spomenik gradil. Postavljen je bil leta 1961, če se ne motim je bil arhitekt g. Samec iz Celja. Bolj podrobnih informacij pa v arhivu ni. Če je arhitekt še živ, bi lahko pri njem našli podrobnejše informacije. V kostnici naj bi bilo 32 posmrtnih ostankov padlih borcev in žrtev z našega območja, spomenik pa je posvečen 361 žrtvam 2. svetovne vojne. Posmrtni ostanki so bili preneseni v majhnih krstah, ne najdem pa zapisov imen posmrtnih ostankov v posamezni krsti in informaciji o materialu krst. Mogoče je to v arhivu kje drugje, za dodatno informacijo sem prosil g. Krpana.

Vladimir Krpan: Poslali smo vam celoten načrt z imeni.

Župan, Andrej Maffi: Ali so imena znana?

Franko Pavlin: Znanih naj bi bilo 20 imen, ostala so neznana. Ne zdi se mi toliko pomembno ali vemo imena ali ne, kot je že župan rekel, predstavitev kostnice mora biti pietetno obeležena, ko bi se spomenik prestavljal. Lokacija kostnice je točno znana, na vrhu je kamen v obliki krste. Gradbinci ki bodo to delali morajo ravnati spoštljivo; »kapo dol«.

Pipan Franc: Spomnim se, kako je grobnica nastala. Župan in Franko sta lepo povedala. Zadovoljen sem, da smo vsi predstavniki prisotni, saj kostnica brani posmrtne ostanke iz cele okolice. V njej je 70% neznanih ljudi. Omenjeni varianti, ki jih je nakazal župan sta zelo dobri, predlagam pa, v kolikor pride do predstavitve, da se izbere viden kraj, najboljše ob pokopališču. Izpostavljen je pogledu, grobnici sta v neposredni bližini, tako da je po eni strani to vrede. Lepo bi bilo, da bi še starejši od mene povedali svoje mnenje. Zadovoljen sem, da smo se sestali in da se pogovorimo o morebitni preložitvi, v kolikor bo ta potrebna. V nasprotnem primeru naj ostane na istem mestu.

Alojz Bucik: Spomnim se, da so bile žrtve na bivši Občini Kanal. Glede krst se spomnim, z dne ko smo krste prenašali s te stavbe do kostnice, da so bile lesene.

Gabrijelčič Boris: Kot eden najmlajših udeležencev se strinjam s predstavitvijo, saj je, v primeru izgradnje obvoznice, nujna. Prav pa bi bilo, da bi bila kostnica in spomenik skupaj. Za lokacijo bi izbral pokopališče, točneje na vogalu pod smetnjaki. Izgubili bi nekaj parkirnih mest, košček zelenice in dve smreki. Lokacija je vidna in mirna. Druga možna lokacija bi lahko bila v vogalu nasproti trgovine Fama v šolskem dvorišču, kjer je ob cesti pomožen vhod na igrišče. Potrebno bi bilo posekati smreko in pridobiti soglasja prebivalcev. Upam, da se ob postavitvi spomenika ne bi ponovila zgodovina Kanala izpred več kot 200 let, ko so prestavljali pokopališče okoli cerkve. Nesoglasja so trajala 5 let, od leta 1778 do 1783, ko je posredovala vojska iz Gorice z 40 možmi. Mislim, da je pri predstavitvi potrebno imeti pieteto.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Predstavitve posmrtnih ostankov poteka pod nadzorom konzervatorja, imenovanega s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine, kateri določi tehnologijo in postopek predstavitve.

Župan, Andrej Maffi: Kot je že g. Franko povedal, je potrebno predstavitev posmrtnih ostankov opraviti spoštljivo in na nivoju, za kar skrbi Zavod za varstvo kulturne dediščine.

Pnz d.o.o., Maja Vodnik: Zavod za varstvo kulturne dediščine naredi posnetek stanja in potem enako sestavi.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Ali je vsak pokojnik v svoji krsti?

Franko Pavlin: V krstah je več posmrtnih ostankov kot predstavlja ena oseba.

Pipan Franc: Kar se jaz spomnim, vsaka krsta predstavlja eno osebo.

Jerončič Franc: Bil sem v pripravljalnem odboru z spomenik. V tistih časih si noben ni predstavljal takšnega prometa. Bil sem prisoten tudi pri zbiranju posmrtnih ostankov. V tej grobnici so štirje Rusi, obveščevalec bataljona briško-beneškega odreda in kurir, obveščevalec iz Postojne in kurir iz Dolenjske Klepec Franc. Ti naj bi bili poznani v tej grobnici, za katere smo vedeli kje so padli in kje so pokopani. Prisoten sem bil tudi pri prenosu krst iz Občine do grobnice. Tisti dan je bila velika množica ljudi in velik dogodek za ta kraj, ki se je veliko žrtvoval.

Branko Dolenc: Pred 20 leti Kanalci niso bili navdušeni nad postavitvijo mrliške vežice, tako da nismo vedno naklonjeni vsem spremembam. Jaz bi predlagal, da bi ob koncu današnjega sestanka dobili zaključek, da smo prisotni enotni in soglasni za to, da se spomenik v primeru izgradnje obvoznice premakne, da ne bi prišlo do raznoraznih govoric. Spomenik je takrat gradila Občina Kanal, po mojem mnenju so dokumenti v pokrajinskem arhivu, kjer je dokumentacija Občine Kanal. Spominski park pozdravljam, a mislim, da obeležja vsakega zgodovinskega obdobja ali dogodka, niso eno ob drugem. Glavno obeležje kot je piramida, označuje prizadevanje ljudi, ki so sodelovali v osamosvojitveni vojni v tistem času. Takšen pomen ima tudi grobnica in spomenik. Po mojem mnenju ne bi bilo prav, da bi bil v spominskem parku. Predstavljajte si, da bi ob slavoloku zmage v Parizu, postavili še posamezne druge slavoloke za vsako spominsko obdobje posebej. Jas sem za to, da se ga postavi posebej in da lokacija izraža pomen. Na tej lokaciji kjer je sedaj grobnica je to tretji spomenik, ki se ga pomni in dokumentira. To je pomembna točka, zato so tudi prebivalci to obeležje postavili na takšno lokacijo. Ob prestavitvi bi morali temu slediti in ga postaviti na vidno. Nisem prepričan, da je težko dobiti vidno točko ob pokopališču, kjer bi spomenik imel svojo veljavo in možnosti izvajanja komemoracij. Nisem za postavitev tik ob pokopališče, ampak v tem kompleksu. V Ljubljani so tudi našli krasno lokacijo za spomenik žrtvam vojne. Predlagam, da se glede tega poenotimo, da bodo projektanti imeli jasne smernice. Apeliram na to, da se najde lokacijo v južnem delu Kanala ob obvoznici. Paziti je potrebno, da se ne poruši sožitja obeležij, ker imamo tudi spomenik pohoda 30. divizije čez Sočo, da ne nastane park spomenikov. To ni aleja, ampak samostojno obeležje. Pričakoval sem kakšno skico, da bomo videli kakšno idejo, ampak ste nam najprej dali v presojo, potem pa boste naredili idejne skice.

Župan, Andrej Maffi: Priložnost imamo izbrati novo lokacijo, ki bo lahko tudi boljša od prejšnje. Ideja postavitve pred OŠ Kanal mogoče ni tako slaba.

Branko Dolenc: Spomenik po svojem sporočilu in arhitekturi potrebuje prostor. Če bi ga dali poleg piramide v Parku miru, jo utesnimo, saj tudi tista potrebuje svoj prostor, in izraža svoje zgodovinsko sporočilo. Imamo prostor, ne v utesnjenem Kanalu, ampak nižje, ki si ga bo gospa arhitektka ogledala.

Jože Velušček: Vračam se na prej povedano, rekli smo, da bi se ob pokopališču na severni strani parkirišča porabilo nekaj parkirišč. Predlagam, da izberemo lokacijo na južni strani, ki je s ceste vidna in hkrati odmaknjena.

Župan, Andrej Maffi: To je del med čistilno napravo in pokopališčem, kjer je umetno nasut greben. S tem smo čistilno napravo optično ločili od pokopališča. Mislim, da bi bila ta lokacija najprimernejša.

Pnz d.o.o., Maja Vodnik: Za nas je važno, da imamo z vaše strani v grobem določeno lokacijo, za točno lokacijo bomo opravili ogled.

Župan, Andrej Maffi: Predlagal bi še varianto vzhodno na pokopališču, med drevesi proti glavni cesti, torej pod cesto. Med komemoracijo bi bili navzoči na asfaltu. Ali se obdela tudi to varianto?

Jože Velušček: S tem bi se približali cesti. Prej smo omenjali ropot avtomobilov med komemoracijo in da bi šli na spodnjo stran parkirišča in se s tem odmaknili od ceste.

Župan, Andrej Maffi: Boljše spodaj.

Pipan Franc: Prestaviti je potrebno na kraj, ki bo viden in dostopen in da bo služil svojemu namenu.

Branko Dolenc: Prestavitev spomenika je povezana s stroški projekta in da slučajno lokacijo nebi pogojevali stroški in obratno.

Pnz d.o.o., Maja Vodnik: Pogledati je potrebno kakšne posege zahteva.

Branko Dolenc: Kot lokalna skupnost dajemo prednost lokaciji in pomembnosti spomenika pred stroški, tako, da nebi rekli, da je izvedba nemogoča, ker je zmanjkalo 5000€.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Idej je več, potrebno se je dogovoriti in najti konsenz o najprimernejši lokaciji. Če prav razumem je želja, da se posmrtni ostanki ohranijo na lokaciji ob spomeniku, da ni govora o tem, da bi posmrtne ostanke premaknili na pokopališče.

Župan, Andrej Maffi: Spomenik in kostnica skupaj. Lokacija je v grobem določena; med čistilno napravo in pokopališčem ob umetnem grebenu, ki optično ločuje čistilno napravo od pokopališča in se ga lahko tudi še spremeni. Obdela se samo to varianto.

Vladimir Krpan: Zavod za varstvo kulturne dediščine ima podatke o spomeniku, v kolikor jih ni mogoče dobiti v arhivu. Najbolj dragoceni pa so podatki domačinov.

Župan, Andrej Maffi: Iz nekdanje Občine Kanal so bili dokumenti preneseni v arhiv. Ob premestitvi spomenika in kostnice bo potekala slovesnost z neko zgodbo in dogodkom.

Pnz d.o.o., Samo Križaj: Zahvaljujem se vam za tako veliko udeležbo in da smo tako hitro prišli do konsenza in zbrali toliko koristnih informacij, ki so nam v veliko pomoč. V skupnem interesu je, da to čimprej in primerno uredimo.

Sestanek je bil zaključen ob 11.10h.

Zapisnik je nastal na podlagi zvočnega posnetka.

Zapisal: Marino Velušček

The first part of the report is devoted to a general survey of the situation in the country. It is followed by a detailed analysis of the economic and social conditions. The author then discusses the political situation and the role of the government. The report concludes with a series of recommendations for the future.

The author of this report is [Name], who has been working in the field of [Field] for many years. He has a deep understanding of the issues at hand and has provided a thorough and objective analysis. The report is well-organized and easy to read, and it provides a clear and concise summary of the current situation.